

פרק א' - מטרת החוק

1. מטרת החוק

2-6.

חוק זה בא לתקן חוקים שונים, לבטלם, לדחות תחולתם או להאריך את תקפם, ולקבוע הוראות נוספות, במטרה לאפשר השגת יעדי התקציב ועמידה במגבלת הגרעון לשנת הכספים 1993 והשגת יעדי המדיניות הכלכלית.

פרקים ב' ו-ג'

(תיקונים עקיפים - הוכנסו בגוף החוקים השונים).

פרק ד': רשויות מקומיות

7. הגדרות

(תיקונים: התשס"ו, התשע"ג, התשע"ד)

בפרק זה ובתקנות לפיו -

"נכסים", "בנין", "אדמה חקלאית", "קרקע תפוסה", "אדמת בנין", "מחזיק" ו"דייר משנה" - כמשמעותם בסעיף 269 לפקודת העיריות;

"מועצה" - כהגדרתה בסעיף 1 לפקודת העיריות וכן מועצה שנתכוננה לפי פקודת המועצות המקומיות;

"מדד" - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

"מדד השכר הציבורי" - מדד השכר החודשי הממוצע למשרת שכיר, לפי מגזר, תת-מגזר וענף כלכלי ראשי בסך כל השירותים הציבוריים, כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בירחון שכר ותעסוקה (לוח ה/9), בעמודה "סך כולל במחירים שוטפים";

"שיעור העדכון" - עדכון בשיעור של הסכום המתקבל מחיבור של מחצית שיעור עדכון המדד ומחצית שיעור עדכון מדד השכר הציבורי;

"שיעור עדכון המדד" - שיעור השינוי במדד שהיה ידוע ב-20 במאי של שנת הכספים הקודמת לעומת המדד שהיה ידוע ב-20 במאי של שנת הכספים שלפניה;

"שיעור עדכון מדד השכר הציבורי" - שיעור השינוי במדד השכר הציבורי שהיה ידוע ב-20 במאי של שנת הכספים הקודמת לעומת מדד השכר הציבורי שהיה ידוע ב-20 במאי של שנת הכספים שלפניה; "השרים" - שר האוצר ושר הפנים.

8. ארנונה כללית

[תיקונים: התשס"ד, התשע"ז (מס' 2)]

(א) מועצה תטיל בכל שנת כספים ארנונה כללית על הנכסים שבתחומה שאינם אדמת בנין; הארנונה תחושב לפי יחידת

שטח בהתאם לסוג הנכס, לשימושו ולמקומו, ותשולם בידי המחזיק בנכס.

(ב) השרים יקבעו בתקנות את סוגי הנכסים וכן כללים בדבר אופן חישוב שטחו של נכס, קביעת שימוש, מקומו וסיווגו לענין הטלת ארנונה כללית בכפוף להוראות סעיף קטן (ב1) לענין אופן חישוב שטחו של נכס.

(ב1) (1) חישוב שטחו של נכס לענין הטלת ארנונה כללית יהיה במטרים רבועים; הארנונה הכללית שתוטל על נכס תהיה בסכום המתקבל ממכפלת מספר המטרים הרבועים של הנכס בסכום הארנונה למטר רבוע.
(2) בחישוב שטחו של נכס לפי פסקה (1) יעוגל כל חלק של מטר רבוע למטר השלם הקרוב; מחצית מטר רבוע תעוגל כלפי מטה.

(3) על אף האמור בפסקה (2), חישיבה רשות מקומית, ערב פרסומו של חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב) (תיקון? מס' 16), התשע"ז-2017 (בפסקה זו - תיקון מס' 16), את שטח הנכסים שבתחומה, כולם או חלקם, לענין הטלת ארנונה כללית, כך שכל חלק של מטר רבוע חויב באופן יחסי לפי מספר הסנטימטרים או כך שכל חלק של מטר רבוע עוגל למטר השלם כלפי מטה (בפסקה זו - דרך חישוב שונה), תמשיך לחשב את שטח הנכסים שבתחומה באותה דרך, אלא אם כן קבעה מועצת הרשות המקומית בהחלטתה בדבר הטלת ארנונה כללית כי הרשות המקומית תחשב את שטח הנכסים שבתחומה בדרך האמורה בפסקה (2); רשות מקומית שלא החליטה כאמור רשאית לחשב את שטחם של נכסים שבתחומה בדרך החישוב השונה אף אם שטחם לא חושב כאמור ערב יום פרסומו של תיקון מס' 16, ואולם החל משנת הכספים 2022 יחושב שטחם של כל הנכסים שבתחומה בדרך האמורה בפסקה (2) או בדרך החישוב השונה בלבד.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (א) והוראות כל דין, היה הנכס נכס שאינו משמש למגורים, והמחזיק בו הוא חברה פרטית שאינה דייר מוגן לפי חוק הגנת הדייר [נוסח משולב], התשל"ב-1972 (בסעיף זה - עסק), ולא שילם המחזיק את הארנונה הכללית שהוטלה עליו לפי סעיף קטן (א), כולה או חלקה, רשאית הרשות המקומית לגבות את חוב הארנונה הסופי מבעל השליטה בחברה הפרטית, ובלבד שהתקיימו לגביו הנסיבות המיוחדות המנויות בסעיף 119א(א) לפקודת מס הכנסה, בשינויים המחויבים; בסעיף זה -

"חוב ארנונה סופי" - חוב לתשלום ארנונה, שחלף לגביו המועד להגשת השגה, ערר או ערעור, לפי הענין (בסעיף זה - הליכי ערעור), ואם הוגשו הליכי ערעור או תובענה אחרת - לאחר מתן פסק דין חלוט או החלטה סופית שאינה ניתנת לערעור עוד;

"חברה פרטית" - כהגדרתה בחוק החברות, התשנ"ט-1999;

"בעל שליטה" - כהגדרתו בסעיף 119א לפקודת מס הכנסה.

(ד) (1) בסעיף קטן זה, "מצללה" - מבנה בלא קירות, המוקם בחצר, בגג, או במרפסת של בית מגורים, הנסמך על עמודים ובנוי מחומרים קלים, שתקרתו משטח הצללה, ובלבד שהמרווחים בין החלקים האטומים של משטח ההצללה מחולקים באופן שווה ומהווים 40% לפחות ממנו; ואולם יכול שהמבנה יהיה נסמך באופן חלקי על לא יותר מאשר שני קירות של מבנה המגורים שאליו הוא צמוד .

(2) על אף הוראות סעיף קטן (א) והוראות כל דין, לגבי רשות מקומית שערב פרסומו של חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב) (תיקון מס' 17), התשע"ח-2018, לא נכלל לפי החלטתה בדבר הארנונה הכללית לפי סעיף קטן (א) שטח מצללה הצמודה לנכס המשמש למגורים בחישוב שטחו של אותו נכס לשם הטלת הארנונה, לא ייכלל שטח המצללה האמור בחישוב שטח הנכס לשם הטלת הארנונה אך ורק משום שהמצללה האמורה כוסתה בכיסוי שקוף מחומר פלסטי, ובלבד שהשימוש שייעשה בשטח של המצללה הוא שימוש שניתן לעשות בחצר, בגג או במרפסת של בית המגורים שעליו הוקמה המצללה, למעט שימוש לצורכי חניה או אחסנה.

(תיקונים: התשנ"ג, התשנ"ח, התש"ס, התשס"ג, התשס"ה, התשס"ו, התשע"ד, התשפ"ד)

(א) השרים יקבעו בתקנות סכומים מזעריים וסכומים מרביים לארנונה הכללית אשר יטילו הרשויות המקומיות על כל אחד מסוגי הנכסים, וכן רשאים הם לקבוע יחס בין הסכומים אשר יוטלו על כל אחד מסוגי הנכסים; הסכומים המרביים והמזעריים יעודכנו לכל שנת כספים בהתאם לכללים שייקבעו בתקנות.

(ב) סכום הארנונה הכללית בשל מטר רבוע שתטיל מועצה על כל אחד מסוגי הנכסים, בכל שנת כספים, יהיה הסכום שהגיע כדין בשל מטר רבוע של אותו נכס בשנת הכספים הקודמת, בלא הנחה כלשהי אם ניתנה, בתוספת שיעור העדכון, ובלבד שהסכום שיוטל כאמור לא יפחת מהסכום המזערי ולא יעלה על הסכום המרבי שקבעו השרים בתקנות לפי סעיף קטן (א), ויהיה בכפוף לכל הוראה אחרת שנקבעה בתקנות כאמור ובכפוף לתקנות ולכללים לפי סעיף 8(ב); בתקנות לפי סעיף קטן (א) ובתקנות ובכללים לפי סעיף 8(ב) יכול שייקבע כי -

(1) רשות מקומית רשאית להעלות את סכומי הארנונה הכללית, דרך כלל או לסוג נכסים, בשיעור גבוה

משיעור העדכון, ובלבד

שהעלאת ארנונה בשל נכס שאינו מבנה מגורים תותנה בהעלאת ארנונה בשל נכס מסוג מבנה מגורים, בהתאם לכללים שייקבעו בתקנות;

(2) רשות מקומית רשאית להטיל ארנונה שלא בהתאם לאמור ברישה, ובלבד שקיבלה לכך אישור השרים; ושלחה, בטרם פנייתה לקבלת אישור השרים, לכל מחזיק בנכס שבשלו בכוונתה להטיל ארנונה שלא בהתאם לאמור, ולענין נכס המצוי באזור חלוקת הכנסות כמשמעותו בסעיף 9(ב) לפקודת העיריות - גם לכל רשות מקומית המנויה בצו שניתן לפי הוראות הסעיף האמור, הודעה על כוונתה לעשות כן; בהודעה יצוין כי מועצת הרשות המקומית החליטה על שינוי סיווג או תת-סיווג, על העלאה או הפחתה, של סכום הארנונה הכללית, לפי הענין, וכי בכוונתה לפנות לשרים בבקשה לאישור כאמור; אישור השרים לפי פסקה זו יינתן עד יום 15 בדצמבר שלפני שנת הכספים שבשלה ניתן האישור, ולענין החלטה שהתקבלה כאמור בסעיף 276(ב) לפקודת העיריות - עד תום שישה חודשים מיום שהתקבלה החלטת המועצה בדבר הטלת ארנונה כללית כאמור באותו סעיף; תחילתו של אישור השרים בראשית שנת הכספים שבשלה הוא ניתן; שר הפנים או מי שהוא הסמיך לכך יודיע לוועדת הכספים של הכנסת על מתן האישור.

(ב1) השרים רשאים לקבוע, לגבי שנת כספים מסוימת, כללים מיוחדים לעדכון סכומי הארנונה הכללית וכן לעדכון הסכומים המזעריים והסכומים המרביים לארנונה הכללית (בסעיף קטן זה - כללי עדכון מיוחדים), שיחולו על אף ההוראות לפי סעיף קטן (ב); כללים כאמור ייקבעו לא יאוחר מיום 30 במאי של שנת הכספים הקודמת לשנה שלגביה הם נקבעים; קבעו השרים כללי עדכון מיוחדים לגבי שנת כספים מסוימת, תקבע הרשות המקומית את סכומי הארנונה הכללית לאותה שנה בהתאם לכללים אלה ולכללים שנקבעו לפי סעיף 8(ב), ורשאית היא לפעול בהתאם להוראות שנקבעו לפי פסקאות (1) או (2) של סעיף קטן (ב), ככל שנקבעו, אלא אם כן נקבע אחרת בכללי העדכון המיוחדים.

(ג) השרים יקבעו בתקנות כללים שלפיהם תוטל ארנונה כללית על נכסים שהמחזיק בהם היא המדינה או תאגיד שהוקם בחוק, ויכול שעל פי כללים כאמור תוטל על סוגי נכסים מסוימים ארנונה כללית בסכום אפס.

(ג1) על אף האמור בסעיפים 4 ו-5 לפקודת מסי העיריה ומסי הממשלה (פטורין), 1938, רשאים השרים, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע כללים שלפיהם תוטל ארנונה כללית בשל הנכסים המפורטים בסעיפים האמורים; בכללים כאמור ייקבע שיעור הארנונה שיוטל על סוגי הנכסים, כולם או חלקם, דרך כלל או לסוגי רשויות מקומיות, ויכול שעל פי אותם כללים תוטל ארנונה בסכום אפס.

(ד) תקנות לפי סעיף זה יותקנו באישור ועדת הכספים של הכנסת.

(ה) תחילתם של הכללים לפי סעיף קטן (ג1), בראשית שנת הכספים 2000, גם אם נקבעו במהלכה.

9.א. סייג להעלאת ארנונה

(תיקון התשנ"ד)

(א) לא תשנה מועצה סיווג משנה של נכס שנעשה בו שיפוץ, באופן שיש בו העלאה של סכום הארנונה שהיה מוטל על אותו נכס לפי חוק זה אילולא השיפוץ.

(ב) נוסף לנכס שטח עקב שיפוץ שנעשה בו, רשאית המועצה, על אף האמור בסעיף קטן (א) ובכפוף להוראות חוק זה, להטיל ארנונה על השטח הנוסף לפי סיווג המשנה המתאים לאחר השיפוץ.

9.ב. סייג להטלת ארנונה בשל נכס הנמצא בתחום ועד מקומי

(תיקון התשס"ה)

בלי לגרוע מהוראות סעיף 9(ב)(2), ועד מקומי כמשמעותו בסעיף 3 לפקודת המועצות המקומיות, לא יטיל לראשונה ארנונה כללית על סוג נכס המצוי בתחומו, אלא לאחר שקיבל את אישור השרים לכך; הוראות סעיף 9(ב)(2) סיפה יחולו לענין אישור השרים לפי סעיף זה.

10. אי הטלת ארנונה

(תיקון התשס"ו)

לא הטילה מועצה ארנונה כללית לשנת כספים מסויימת, תשולם הארנונה לאותה שנה בתחום הרשות המקומית בסכומים ובמועדים אשר נקבעו בשנה הקודמת, כשהיא מעודכנת בהתאם להוראות לפי סעיף 9(ב) רישה.

11. תוספת ארנונה

(תיקון התשס"ו)

(א) שר הפנים רשאי להתיר לרשות מקומית שאושרה לה תכנית הבראה לפי סעיף 140ד(ב) לפקודת העיריות או לפי סעיף 35ד(ב) לפקודת המועצות המקומיות, להטיל בתוך שנת הכספים שבה אושרה תכנית הבראה כאמור, תוספת לארנונה בעד התקופה שמיום האישור ועד סוף שנת הכספים, ולקבוע מועדים לתשלום התוספת; היתר שעל פיו מוטלים סכומי ארנונה שאינם בהתאם להוראות לפי סעיף 9(ב), טעון גם הסכמת שר האוצר.

(ב) הרשות המקומית תודיע לכל מחזיק החייב בתשלום התוספת את סכומה ומועדי תשלומה.

(ג) הודעה בדבר אישור תוספת, סכומיה ומועדי תשלומה-תפורסם ברשומות.

12. הנחות בארנונה

13- 21-

20. 32.

[תיקונים: התשנ"ו, התשס"ה, התשס"ז, התש"ע, התשע"ו, התשע"ז, התשפ"ד (מס' 2)]

(א) השרים יקבעו בתקנות את שיעור ההנחה המרבי שיינתן למי שישלם ארנונה כללית בתשלום אחד בתחילת שנת הכספים.

(ב) שר הפנים יקבע בתקנות תנאים וכללים למתן הנחות אחרות בתשלומי הארנונה הכללית, ואת שיעורי ההנחה המרביים

וכן רשאי הוא לקבוע את שיעורי ההנחה המזערניים.

(ג) מועצה לא תפחית תשלומי ארנונה כללית אלא אם כן נתקיימו במחזיק בנכס התנאים שנקבעו בתקנות לפי סעיף זה, ובהתאם לכללים ולשיעורים שנקבעו.

(ד) לענין כל הנחה מסכום הארנונה הכללית לפי כל דין יראו, על אף האמור בסעיף קטן (ג), ובכל דין, ועל אף האמור בתקנות שנקבעו לפי סעיף קטן (ב), שתי דירות המשמשות למגורים בלבד שאוחדו לדירה אחת, כדירה אחת המשמשת למגורים בלבד, וזאת אף אם נאמר אחרת לענין זה בכל דין.

(ה) על אף האמור בסעיף קטן (ג) ובכל דין, ועל אף האמור בתקנות שנקבעו לפי סעיף קטן (ב), לענין כל הנחה מסכום הארנונה הכללית לפי כל דין, בחישוב ההכנסה של מחזיק בנכס לו יובאו בחשבון קצבה המשולמת לפי פרקים ד' ו-ה"א לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995, או תשלומים לאומן לפי חוק אומנה לילדים, התשע"ו-2016, ולא יראו בהם הכנסה, וזאת אף אם נאמר אחרת לענין זה בכל דין.

(ו) (1) כל אחד מאלה:

(א) נכס המשמש או הנועד לשמש, כולו או חלקו, למגורי אדם עם מוגבלות כהגדרתו בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998, שאדם כאמור מתגורר בו בהתאם להפניה של משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים;

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (ג), בנכס המשמש למגורי נכה, יחול חיוב ארנונה למגורים שיופחת בשיעור ההנחה שאותו נכה היה זכאי לה כמחזיק בנכס לפי קביעת המועצה, לרבות תנאים שקבעה, גם אם המחזיק בנכס הוא אדם אחר בעבור הנכה; בסעיף קטן זה, "נכס המשמש למגורי נכה" - נכס שהוא מסוגי הדיור המפורטים בפרט ב(1) לתוספת לחוק שיקום מתמודדי נפש בקהילה, התש"ס-2000, שמתמודד נפש זכאי להם בהתאם לתכנית שיקום לפי החוק האמור.

(2) הוראות פסקה (1) יחולו הן על שטחים בנכס המשמשים למגורי נכה והן על שטחים אחרים באותו נכס המשמשים את הנכה או את מי ששוהה בנכס לשם טיפול בנכה או מתן שירות לנכה.

(3) הופחת חיוב הארנונה לפי הוראות פסקה (1), לא יהיה הנכה זכאי להנחה בארנונה למגורים בעד נכס אחר שהוא מחזיק בו.

פרקים ה'ז'

(תיקונים עקיפים - הוכנסו בגוף החוקים השונים).

(תיקונים עקיפים - הוכנסו בגוף החוקים השונים).

יצחק רבין

אברהם (בייגה) שוחט

ראש הממשלה

שר האוצר

חיים הרצוג

שבח וייס

נשיא המדינה

[1].ס"ח 1406, התשנ"ג (7.1.1993), עמ' 10.

תיקונים:ס"ח 1410, התשנ"ג (27.1.1993), עמ' 46;

ס"ח 1475, התשנ"ד (28.7.1994), עמ' 256;

ס"ח 1554, התשנ"ו (8.1.1996), עמ' 23;

ס"ח 1645, התשנ"ח (15.1.1998), עמ' 67;

ס"ח 1724, התש"ס (10.1.2000), עמ' 73;

ס"ח 1892, התשס"ג (1.6.2003), עמ' 386;

ס"ח 1920, התשס"ד (18.1.2004), עמ' 127;

ס"ח 1997, התשס"ה (11.4.2005), עמ' 368;

ס"ח 2057, התשס"ו (15.6.2006), עמ' 315;

ס"ח 2077, התשס"ז (11.1.2007), עמ' 67. הצ"ח - ממשלה 260, התשס"ז, עמ' 16;

ס"ח 2247, התש"ע (7.7.2010), עמ' 568. הצ"ח - כנסת 322, התש"ע, עמ' 162;

ס"ח 2405, התשע"ג (5.8.2013), עמ' 121. הצ"ח - ממשלה 768, התשע"ג, עמ' 586;

ס"ח 2445, התשע"ד (26.3.2014), עמ' 414. הצ"ח - ממשלה 853, התשע"ד, עמ' 428;

ס"ח 2534, התשע"ו (6.3.2016), עמ' 612. הצ"ח - כנסת 586, התשע"ה, עמ' 38;

ס"ח 2648, התשע"ז (12.7.2017), עמ' 1016. הצ"ח - כנסת 707, התשע"ז, עמ' 178;

ס"ח 2657, התשע"ז (7.8.2017), עמ' 1118 [התשע"ז (מס' 2)]. הצ"ח - כנסת 730, התשע"ז, עמ' 276;

ס"ח 2738, התשע"ח (25.7.2018), עמ' 850. הצ"ח - כנסת 785, התשע"ח, עמ' 184;

ס"ח 3195, התשפ"ד (27.3.2024), עמ' 750. הצ"ח - ממשלה 1729, התשפ"ד, עמ' 718;

ס"ח 3251, התשפ"ד (18.7.2024), עמ' 1090 [התשפ"ד (מס' 2)]. הצ"ח - כנסת 1026, התשפ"ד, עמ' 200.

[2]. סמכות שר האוצר לפי סעיף 9(ב)(2) הועברה לשר הפנים, וזאת לגבי בקשה לאישור חריג להטיל ארנונה שלא בהתאם לאמור ברישה של הסעיף, ובלבד שהבקשה תואמת את הקווים המנחים שנקבעו על ידי שר הפנים ושר האוצר למתן אישורים לפי הסעיף האמור (י"פ 11411, התשפ"ג, עמ' 6820). עוד נקבע בתיקון התשפ"ד, כי על אף הוראות סעיף 9(ב)(2) לעניין החלטה על הטלת ארנונה כללית לגבי שנת הכספים 2024 יקראו את הסעיף האמור כך שבמקום "שישה חודשים מיום שהתקבלה החלטת המועצה בדבר הטלת ארנונה כללית כאמור באותו סעיף" יבוא "ארבעה חודשים מיום הפנייה לקבלת אישור השרים כאמור".

//